

JOHAN BOJER (1872 - 1959)

Johan Kristoffer Hansson var 21 år da han fikk utgitt sin første bok, og Johan Bojer var 87 da han leverte manuskriptet til den siste, som først kom ut etter hans død. I løpet av disse 66 årene skrev han et femtitalles bøker, de fleste mer eller mindre glemt i dag. Men de beste tingene hans løfter seg høyt over alminneligheten, og han var i sin samtid meget lest. Storparten av bøkene er trykt i flere opplag, og hovedverket, "Den siste viking", er kommet i to praktutgaver med illustrasjoner av henholdsvis Axel Revold og Kaare Espolin Johnson. Bojer er blant de mest oversatte norske forfatterne, og særlig i Frankrike hadde han en stor og trofast leserkrets.

Johan Bojer var "uekte" barn, født på Orkdalsøra, men bortsatt til husmannsfamilien Fættén i Rissa. Her fikk han en fattigslig, men menneskelig sett rik oppvekst, og her var hjemmet han vendte tilbake til mellom alle sine reiser og gjøremål.

I sine erindringsbøker forteller Bojer ingenting om navneskiftet fra Hansson til Bojer, og han nevner i det hele tatt ikke sin første bok.

Bibliofilt er Johan Bojer en spennende forfatter, og debutboken, "Unge tanker" av Johan K. Hansson, finnes oss bekjent bare i to eksemplarer i privat eie. Den representerer drømmen om det uopnåelige for en samler av norsk skjønnlitteratur. Vi tør ikke antyde noen pris dersom det skulle komme et eksemplar på markedet. Også føljetongen "Ungt blod" er uhyre sjelden. Og de to supprimerte bøkene, "En Moder" og "Marie Walewska" er blitt omsatt for 3-4000 kroner. Disse vil sikkert bli vesentlig dyrere med tiden.

Å samle på Bojer er litt av en utfordring. Bøkene hans var, som nevnt, populære og er følgelig som oftest i dårlig stand. Og det kommer stadig færre av de eldste i omløp. De fleste etter ca. 1910 er imidlertid fortsatt nokså vanlige, så når det gjelder dem kan en koste på seg å være kresen. De bør heller ikke koste mer enn 300 kroner. De eldre bøkene bør en bare sikre seg når en ser dem og heller forsøke å bytte dem ut om det skulle vise seg bedre eksemplarer. Vi har ikke hatt mulighet til å kontrollere alle omslag, så det råder litt usikkerhet om hvordan enkelte av dem ser ut.

JOHAN BOJERS FØRSTEUTGAVER:

- 1893: [-]: Unge tanker. Av Johan K. Hansson. Trondhjem. Johan Ludv. Vikans Bogtrykkeri.
Innbinding: Omslag, typografisk(?)
- 1895: En moder. Skuespil i en akt. Hydle & Co.s forlag. Supprimert, se Thuesen s. 40.
Innbinding: Omslag, typografisk. *
- [1895]: Helga. Et billede fra Trøndelagen. P.T. Mallings.
Innbinding: Omslag, tegnet av Friis. Helsingjirtebinding med Mallings logo i blindpreg på bakdekkel.
- 1895: Gravholmen. København. V. Pio's Boghandel.
Innbinding: Omslag, tegnet av Friis. **Det er registrert et helsingjirtebinding med sterke tegn på forlagsbind, med dekorert ramme i gull samt forfatternavn, tittel og dekor i senter av fordekkel. Tresidet gullsnitt og lesesnor. Intet forleggermerke. Prøvebind?**
I boken er det angitt at en tysk og engelsk utgave utkommer "samtidig".
- [1896]: Et Folketog. Roman. P.T. Mallings.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtebinding.
- [1897]: Olaf den hellige. Drama. Cammermeyer.
Innbinding: Omslag, tegnet. Helsingjirtebinding.
- 1897: Paa kirkevei. Eventyr. P.T. Mallings.
Innbinding: Omslag, **ill. av Th. Holmboe. Blankt vareomslag uten tittel.** Helsingjirtebinding, **fordekkel ill. av Th. Holmboe.**
- 1898: Rørfløiterne. Nye Eventyr. P.T. Mallings.
Innbinding: Omslag, tegnet av Thorolf Holmboe, som også har tegnet vignettene. Helsingjirtebinding, **fordekkel ill. av Th. Holmboe. Det er to varianter av helsingjirtebindinget:**
A. Illustrasjon oppklebet på fordekkel. Kunstneriske typer. Ryggtekst går ovenfra og nedover.
B. Illustrasjon trykket på fordekkel. Ordinære typer. Ryggtekst går nedenfra og oppover.

- 1899: Den evige Krig. En Samfundsroman. Norli.
Innbinding: Omslag, **typografisk**. Helsingjirtebinding.
- 1900: Moder Lea. Roman. Aschehoug.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtebinding, **fordekket og ryggstripe tegnet av Louis Moe**.
- 1901: Gamle Historier. Aschehoug.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtebinding, **fordekket og ryggstripe tegnet av Louis Moe**.
- 1902: Theodora. Skuespil i fire akter. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, **typografisk**.
- 1902: En Pilgrimsgang. Fortælling. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet. Helsingjirtebinding, **dekorert**.
- 1903: Troens Magt. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtebinding, **dekorert**.
Boken ble dramatisert i 1909, jfr. nedenfor.
- 1904: Brutus. Drama i fem akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, illustrert av Theodor Kittelsen.
- 1904: Hvide fugle. Eventyr. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtebinding, **fordekket og ryggstripe tegnet av Louis Moe(?)**.
- 1908: Vort rige. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtebinding, **dekorert**.
- 1909: Troens magt. Skuespil i fem akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1910: Kjærlighetens øine. Skuespil i fire akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1911: Liv. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtebinding.
- 1913: Fangen, som sang. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtebinding, **dekorert**.
- 1913: Marie Walewska. Skuespil i 4 akter. Gyldendal. Supprimert, se Thuesen s. 41.
Innbinding: Omslag, typografisk. Det er to varianter av omslaget:
A. Omslag med rød tekst og med ramme i blindpreg på foromslaget. *
B. Med svart tekst og uten ramme i blindpreg på foromslaget.
- 1916: Sigurd Braa. Skuespil i 4 akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1916: Den franske fane. Skildringer. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, **"kunstnerisk" utførelse**.
- 1916: Den store hunger. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtebinding, **dekorert**.
- 1917: Verdens ansigt. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtebinding, **dekorert**.

- 1919: Dyrendal. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
- 1920: Stille veir. En tylyt historier. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk(?). Hellsjirtingbind, **dekorert**.
- 1921: Frihet. 14 s. Frisindede venstres smaaskrifter.
Innbinding: Kombinert omslag og tittelblad.
- 1921: Den siste viking. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
- 1924: Vor egen stamme. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
- 1927: Det nye tempel. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Forlagsbind i to varianter:
A. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
B. Skinnryggbind.
- 1929: Folk ved sjøen. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Forlagsbind i to varianter:
C. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
D. Skinnryggbind.
- 1931: Mens årene går. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Forlagsbind i to varianter:
A. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
B. Skinnryggbind.
- 1932: Marie Walewska. Skuespill i tre akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
Omarbeidet utgave av det supprimerte skuespillet fra 1913.
- 1933: Huset og havet. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. **Finnes også med påklebet "Ukens bok kr. 2,50"**. Forlagsbind i **tre** varianter:
A. Hellsjirtingbind.
B. Skinnryggbind, **ryggdekor i blindtrykk, separate forfatter- og tittletiketter**
C. **Skinnryggbind, ryggdekor i gull, forfatternavn og boktittel på samme etikett, "1933" nederst på ryggen.**
- 1933: Gård og grend. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk(?). Hellsjirtingbind, **dekorert**.
- 1934: Tale til unge håndverkere. Norsk Trykks Forlag.
Innbinding: **Pappbind** med enkel dekor.
- 1935: Dagen og natten. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Forlagsbind i to varianter:
A. Hellsjirtingbind.
B. Skinnryggbind.
- 1938: Kongens karer. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Forlagsbind i to varianter:
A. Hellsjirtingbind, **dekorert**.
B. Skinnryggbind.
- 1941: Hustruen. Skuespill i fire akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.

- 1942: Læregutt. Erindringer. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Fredrik Matheson. Pappbind, **vareomslag dekorert av Fredrik Matheson.**
- 1946: Svenn. Nye erindringer. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Fredrik Matheson. Pappbind.
- 1948: Skyld. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Pappbind, **dekorert. Typografisk vareomslag.**
- 1952: Lov og liv. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind, **dekorert. Finnes bundet med foromslag. Typografisk vareomslag.**
- 1957: Fjell og fjære. Noveller. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. **Hellsjirting dekorert. Finnes bundet med foromslag. Typografisk vareomslag.**

En sjelden utklippføljetong:

- 1894: Ungt Blod. "Nordmanden"s Føljetong. Eduard Lie's Bogtrykkeri. Christiania. Denne fortellingen gikk som føljetong i perioden tirsdag 30/10-95 (nr. 123) til lørdag 29/12-94 (nr. 87), og er på i alt 87 sider.

Vi nevner også et småtrykk:

- [1926]: Hospitalskibet "Viking". En fortælling om hvorledes et krigsskib blev et fredsskib. Bentsen's boktr. Et to-blads trykk.

Etter Johan Bojers død er utgitt:

- 1960: Glimt og gleder. Minner og meninger fra et langt liv. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, **dekorert. Sjtingryggbind, dekorert vareomslag.**